

OD ZGONU OJCA NARODÓW DO
ŚMIERCI ORŁA KARPAT
VOM TOD
DES VATERS DER VÖLKER BIS ZUM
ENDE DES ADLERS DER KARPATHEN

OD ZGONU OJCA NARODÓW DO ŚMIERCI ORŁA KARPAT

Księga na sześćdziesiąte urodziny Jerzego Kochanowskiego

VOM TOD DES VATERS DER VÖLKER BIS ZUM ENDE DES ADLERS DER KARPATHEN

Festschrift zum 60. Geburtstag von Jerzy Kochanowski

red./hrsg.

Włodzimierz Borodziej

Maria Buko

Raphael Utz

Zofia Zakrzewska

Wydawnictwo Naukowe Scholar
Warszawa 2020

Projekt okładki: Łukasz Mieszkowski

Redaktor prowadzący: Łukasz Żebrowski

Redakcja i korekta: Katarzyna Głowińska (Lingventa)

Publikacja książki dofinansowana ze środków Instytutu Historycznego i Wydziału Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego oraz Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie

Copyright © 2020 by Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa

Copyright © 2020 by Authors

ISBN 978-83-66470-14-9

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: Polityka Sp. z o.o.

Druk i oprawa: Totem, Inowrocław

Spis treści

Włodzimierz Borodziej, Raphael Utz, <i>Wstęp</i>	7
Włodzimierz Borodziej, Raphael Utz, <i>Foreword</i>	9
Tabula gratulatoria.....	11
Włodzimierz Borodziej, Raphael Utz, <i>Linie 22 – Auf dem Weg zu Jurek Kochanowski</i>	15

Część I

Międzywojnie i wojna / Zwischenkriegszeit und Zweiter Weltkrieg / The Interwar Period and World War II

José M. Faraldo, <i>The Soviet Secret Police and the Spanish Civil War</i>	35
Jan Kusber, <i>Jan Sobieski in Danzig, eine geschichtspolitische Reise im 20. Jahrhundert</i>	41
Jerzy Łazor, <i>Królewna z syjonistycznej bajki. Problemy polskiej ekspansji gospodarczej w międzywojennej Palestynie</i>	50
Piotr M. Majewski, „Na tego łajdaka odpłata też musi przyjść...” <i>Donosy i zawiadomienia do władz w okupowanym Brnie 1940–1941</i>	59
Marian Turski, <i>Co ofiary wiedziały o swoim losie</i>	76

Część II

W bloku wschodnim / Im „Ostblock“ / In the “Eastern Bloc”

Błażej Brzostek, <i>Dom Ceaușescu</i>	95
Maria Czaputowicz-Głowacka, <i>(Nie)chciany kult. Środkowoeuropejski kult bohaterów narodowych w latach pięćdziesiątych</i>	119
Piotr Długołęcki, <i>Zmierzch Słońca Karpat, czyli upadek Nicolae Ceaușescu w szyfrogramach polskiej ambasady w Bukareszcie</i>	126
Maciej Górny, <i>Umiarkowana rewolucja w granicach prawa</i>	137
Martin Jemelka, <i>The silent heroines</i>	148
Małgorzata Karpińska, Rafał Karpiński, <i>Nie zapiszemy się do ZBoWiD-u</i>	155
Claudia Kraft, <i>Nationalkommunismus? Mieczysław Moczars „Farben des Kampfes“ (Barwy walki)</i>	171
Marcin Kula, <i>Studiowałem po Październiku. Garść niezwyfikowanych wspomnień</i>	180
Sylvia Kuźma-Markowska, „Dzika rozrodczość” i „największy przyrost naturalny na świecie”. Wybrane wątki debaty populacyjnej w PRL przełomu lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych.....	200

Andreas Lawaty, <i>Horst Bienek und Karl Dedecius: Deutsche Ostmitteleuropäer mit Russlanderfahrung</i>	208
Peter Oliver Loew, <i>Gefährlicher Reporter im „Wilden Westen“. Die Zeitschrift „Ziemia“ entgegnet Charles Wassermann</i>	218
Paweł Machcewicz, <i>Słowa ważące więcej niż kule, czyli jak pokonać Związek Radziecki</i>	226
Małgorzata Mazurek, <i>Polish Economists in Nehru's India: Making Science for the Third World in an Era of De-Stalinization and Decolonization</i>	235
Joachim von Puttkamer, <i>Rewelacje przedpaździernikowe. Der Prozess gegen Władysław Mazurkiewicz im August 1956</i>	261
Antoni Zakrzewski, <i>„Chyba jednak tego pomnika nie postawimy”. O historii pomnika Stalina w Warszawie</i>	271
Zofia Zakrzewska, <i>„Jak to kawę bez cukru? Obiad bez deseru?” Rozważania o roli cukru w PRL</i>	289
Marcin Zaremba, <i>„Jezusie święty, kary na nich nie ma”. Strach przed podwyżką cen. Przyczynek do genezy rewolucji Solidarności</i>	304

Część III

Ego-historie, metahistorie / Ego- und Metageschichte(n) / Ego- and Metahistories

Daniela Gruber, <i>Ein Kind der DDR</i>	329
Diana Joseph, <i>Es blieben die Kindererinnerungen</i>	336
Przemysław Matusik, <i>Historycy w cieniu Zamku. Kilka uwag o poznańskim środowisku historycznym w „historycznej” przestrzeni miejskiej</i>	342
Maciej Stasiński, <i>Katalonia: nacjonalizm niepokalanych i sytych, choć nie nasyconych</i>	354
Dariusz Stola, <i>Kilka uwag o początkach polskich dyskusji o Zagładzie</i>	365
Robert Traba, <i>Gdzie szukać zdrajców, czyli polskość według konstytucji</i>	378
Stefan Troebst, <i>My Globalization, eine späte Erkenntnis</i>	388
Wiesław Władyka, <i>Historia jako obowiązek</i>	394
Piotr J. Wróbel, <i>Mój nauczyciel i mentor Peter de Beauvoir Brock (1920–2006)</i>	402
Antoni Zakrzewski, <i>Bibliografia prac profesora Jerzego Kochanowskiego z lat 1982–2019</i>	415
Indeks osób.....	443